

11 mei 2022 – Anders omgaan met gezondheid –

Tafel 13 Reablement

Voorzitter: Anke Huizinga, Zuidoost Zorg

Notulist: Rigt Kalsbeek, provincie Fryslân

Hoe kan reablement mensen minder afhankelijk maken van zorg? Reablement, oftewel een oudere helpen voor zichzelf te zorgen is een werkwijze die in de Deense ouderenzorg met succes wordt ingezet. Wat houdt reablement in en wat kan het voor Fryslân betekenen?

Op de thematafel liggen posters met afbeeldingen en uitleg over wat 'iemand helpen voor zichzelf te zorgen' eigenlijk is. Daarnaast hebben we verschillende kaartjes met vragen zoals. 'zien we dit al ergens?', 'doen we dit zelf al?' en 'is dit wel nodig?'

Ronde 1

Deelnemers

Mantelzorgmakelaar Zorgkompas, Manager Wonen met Zorg Patyna, Procesbegeleider, Maatschappelijk ondernemer, Consultant, Projectleider Partoer, Beleidsadviseur zorg kwadrantgroep, Buurtwerker zorgbelang FRL, Zorginkoper ouderenzorg/huisartsenzorg, zorgverzekeraar.

Beschouwing

Het onderwerp reablement geeft gespreksstof bij de deelnemers, want herstelgerichte zorg hoe organiseren we dat? De deelnemers constateren dat we vastzitten in een bepaalde manier van het organiseren van zorg. Tafelvoorzitter Anke Huizinga (voorzitter Raad van Bestuur) vertelt hoe reablement het zorglandschap bij haar organisatie ZuidOostZorg aan het veranderen is.

Anke Huizinga: Het is belangrijk om te weten hoe de leefwereld van iemand eruit ziet. En dat de zorgverlener aan de oudere vraagt: wat zou je fijn vinden? En dat we de nadruk leggen op wat kan er allemaal wel.

De deelnemers geven hier elk hun visie op reablement. Soarchkompas wil mantelzorgers handvaten bieden voor het toepassen van reablement. Patyna ziet bepaalde onderdelen van reablement al terugkomen in hun organisatie. Zorgbelang Fryslân wil reablement in het gesprek tussen mantelzorgers en ouderen introduceren. Men doet de constatering dat reablement met name berust op de uitvoerig van zorg en dat het in eerste instantie vooral bij mondige/assertieve ouderen van pas komt. Kwadrantgroep ziet een kans: een oudere kan na een operatie soms (tijdelijk) in een woonzorgcentrum worden opgenomen. Hierbij wordt de zorg (tijdelijk) overgenomen van mantelzorgers. Na herstel is het dan vaak moeilijk om mantelzorgers weer goed te betrekken.

Boven het toepassen van reablement hangen vragen, veel vragen. De eerste vraag die hierbij gesteld zou moeten worden is: wat maakt een gelukkig leven? En zoeken we daarin naar preventie? Willen we bij onmacht de leefwereld van mensen centraal stellen en daarin dus meer preventie kunnen toepassen? Aan de voorkant stellen we de vraag: wil je de discussie over preventie voeren? Maar of we dit nou wel of niet willen, de tijd gaat ons

inhalen en we gaan een tekort aan zorgmedewerkers zien. Dus hoe moet we dit dan gaan doen?

Urgentie-besef is dus bij iedereen nodig. Aan tafel bespreken we 'scenario zwart'. Dat scenario voelt soms ver weg, maar steeds vaker ook heel dichtbij. We delen de gedachte dat we dit tastbaar moeten maken voor iedereen. De context hierbij moet zijn dat het belangrijk is om het verhaal te blijven vertellen aan onze burgers en mantelzorgers. En ook: door het verhaal te laten vertellen door onze burgers en mantelzorgers.

Het praktisch kijken naar wie er in het netwerk van een oudere helpt komt ter sprake. Want we zien, bijvoorbeeld doordat we allemaal onze ouders in huis moeten nemen, dat we de urgentie vroeg of laat allemaal gaan voelen.

Het inzien van urgentie is met name ook een politieke taak. Om de urgentie duidelijk te maken, heldere beeldvorming te creëren en de netwerken in dorpen te versterken is politieke aandacht nodig. Ook vanuit de deelnemende organisaties aan tafel zijn er acties:

- Reablement als uitgangspunt van ons denken en van onze organisatie.
- De leefwereld van de ouderen betrekken en altijd aan hen vragen: wat doe je graag?
- Groepen zorgverleners betrekken en altijd aan hen vragen: wat vindt u?
- Bewustwording onder groepen zorgverleners stimuleren, want wat een oudere zelf kan, kan elke dag wel verschillen.
- Pilots blijven doen en waardevolle toepassingen blijven implementeren.
- Vanuit gemeenten altijd eerst vragen: wat kun je nog zelf? Voordat je voorzieningen verleent.
- Toepassing reablement in mantelzorgnetwerken en informeren via websites en bijeenkomsten.
- In onderwijs reablement als uitgangspunt gebruiken.

Ronde 2

Deelnemers

Verpleegkundig specialist, Raadslid, Vertegenwoordiger bestuur, Voorzitter cliëntenraad Sudwest Fryslân, Bestuurder ketenzorg Friesland, Adviseur publieke gezondheid zorgcentrum De Stilen, Beleidsadviseur ABA Center International, Adviseur GGD Fryslân, Opgavemanager leefbaarheid Provincie Fryslân, Secretaris Cliëntenraad.

Beschouwing

Het onderwerp reablement geeft ook de tweede ronde gespreksstof bij de deelnemers, aan deze tafel wordt nog dieper ingegaan op hoe we herstelgerichte zorg organiseren en toepassen in onze organisaties. De centrale vraag van tafelvoorzitter Anke Huizinga, wat kan onze bijdrage zijn aan de grote opdracht: het anders inrichten van de zorg?

Anke Huizinga: bij ZuidOostzorg is een cultuurverandering gaande, dit doen we o.a. door het werken met beweegagogen. Beweegagogen helpen mensen met weer zelf (gedeeltelijk) leren eten en bewegen. Ook het op- en afschalen van indicaties is onderdeel van deze cultuurverandering, maar afschalen werkt last in ons zorgsysteem.

De deelnemers geven hier elk hun visie op reablement. De opgavemanager leefbaarheid van provincie Fryslân benoemt dat de vraag bij ouderen vaak pas komt als er al iets aan de hand is. De kinderen beslissen voor hun ouders dat dingen 'niet meer zo kunnen'. Voor zorgverleners is het lastig als ook de kinderen onderling een andere opvatting hebben over

wat hun ouders nodig hebben. Wat nodig is, is reablement als toepasbare oplossing voor de gehele Mienskip. Bestuurder huisartsenvereniging: we willen dat de oudere zelf kan bepalen 'wanneer woon ik goed?' Wat goed is, is dat opleiding tot verzorgende nu steeds meer gericht is op reablement. Voorheen kreeg een huisarts veel verzoeken van thuiszorg 'over de schutting'. Uitdaging is om deze vraagstukken te blijven signaleren en implementeren in de taken van de thuiszorg. Bloeizone Bakkeveen: wij zien de ontwikkeling van lessen op scholen, het belang van verwachtingsmanagement en het stimuleren van zelfredzaamheid als kansen. Ook het inzetten van nieuwkomers kan ervoor zorgen dat we onszelf minder afhankelijk maken van het systeem.

Andere acties die de deelnemers aan tafel noemen zijn:

- Woonzorgcentrum gaat reablement introduceren en bespreekbaar maken, bijvoorbeeld ook als je dementeert kun je nog wat leren?
- Reablement-gedachtegoed meenemen in de Friese preventieaanpak. Het stimuleren van een leven lang leren en dit inbedden in de verschillende perspectieven van het Preventieaanpak-programma.
- Reablement toepassen in de driehoek huisarts – sociaal verpleging – thuiszorg
- In de regionale huisartsengroep reablement toepassen doordat huisartsen elkaar direct wijzen op het toepassen.
- Boeizones kunnen voorbeelden faciliteren van gedragsveranderingen die bijv. nodig zijn in leefstijl. Om zodoende bij de essentie te blijven van wat de Mienskip nodig heeft.
- Gemeenten kunnen in huisvestings-visies opnemen hoe het 'bij elkaar wonen' reablement kan bevorderen.